

Betänkandet - Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov (SOU 2024:87)

Remiss från Utbildningsdepartementet
Remisstid den 25 april 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat betänkandet *Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov* (SOU 2024:87) till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Regeringen tillsatte år 2022 Skolsäkerhetsutredningen med syftet att barn, elever, lärare, rektorer och annan personal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö. Utredningen har haft i uppdrag att kartlägga och analysera vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i brottsförebyggande syfte och att föreslå författningsändringar som medför att sådana uppgifter kan utbytas.

Utredningen konstaterar att skolan har behov av mer information om elever från socialtjänsten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och andra skolor. Informationen kan enligt utredningen användas till att dels sätta in stödjande insatser och främja god skolanknytning, dels öka säkerheten för skolans elever och personal. Utredningen lämnar ett flertal förslag som utökar möjligheter och skyldigheter till informationsutbyte mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i syfte att förebygga och förhindra brottslig verksamhet.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret är positivt till förslagen om att underlätta informationsutbyte mellan de i utredningen angivna aktörerna. Den organiserade brottslighetens metoder och tillvägagångssätt förutsätter myndighetssamverkan och uppgiftslämning i brottsförebyggande syfte. Stadsledningskontoret anser att socialtjänst, skola och polis behöver stärka det ömsesidiga uppgiftslämnandet i vissa delar för att försvåra rekrytering till kriminalitet och för att i ett tidigt skede kunna ge stöd och hjälp till barn som riskerar att fara illa.

Arbetsmarknadsnämnden anser att det kan finnas fog för att ett utökat uppgiftsutbyte mellan skola och socialtjänst i syfte att förebygga och förhindra brottslighet. Samtidigt finns risker med ett utökat uppgiftsflöde. Förslagen innebär en ökad uppgiftshantering för skolor, vilket kan vara resurskrävande. Ytterligare en risk är att skolor kan få svårare att lyckas med sitt utbildande uppdrag om elever känner oro för att skolan kan komma att sprida känsliga uppgifter vidare.

Socialnämnden ställer sig positiv till betänkandets förslag i stort och bedömer att det utifrån den organiserade brottslighetens metoder och tillvägagångssätt är nödvändigt med myndighetssamverkan och uppgiftslämning i brottsförebyggande syfte. Nämnden lyfter dock att om uppluckringen av socialtjänstens sekretess drivs för långt, finns en inte obetydlig risk att allmänhetens förtroende och tillit till myndigheten kan komma att skadas.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till förslag som innebär att myndigheter enklare kan samverka kring barn som riskerar att fara illa. Nämnden står bakom att det generellt finns ett särskilt behov av uppgiftsutbyte även i situationer där den enskildes eller dennes vårdnadshavares samtycke inte föreligger. Nämnden ser vidare ett behov av samordning av de brottsförebyggande myndigheterna där skolan är en viktig samarbetspart och där sekretessen inte hindrar myndigheterna att ha en holistisk syn på barnets situation och vidta effektiva samordnade insatser.

Farsta stadsdelsnämnd anser att utredningens förslag går i linje med ny socialtjänstlag som träder ikraft den 1 juli 2025. Däremot betonar nämnden att det inför ett eventuellt utlämnande av uppgifter behöver göras en individuell bedömning om uppgiften som är tänkt att lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda och att samtycke till informationsdelning mellan skola, socialtjänst och Polismyndigheten ska fortsätta eftersträvas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ser både fördelar och utmaningar med de föreslagna författningsförslagen. En balans måste upprätthållas mellan behovet av stärkt informationsutbyte och skyddet av den enskilde individens integritet. Nämnden instämmer i behovet av ökad samverkan för att skydda unga i riskzon för

kriminalitet, vilket bland annat kan möjliggöras genom utökade möjligheter till uppgiftsutbyte mellan relevanta aktörer.

Järva stadsdelsnämnd anser att förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan socialtjänst, skola och andra brottsförebyggande myndigheter går i linje med den nya socialtjänstlagen som träder ikraft den 1 juli 2025. Nämnden ser det som viktigt att barn och unga får sina behov tillgodosedda samt att åtgärder vidtas för att förhindra en negativ utveckling. Det är också viktigt att samverkande aktörer kan identifiera oro kring en individ i tid och vid behov göra en orosanmälan till socialtjänsten.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Vi har tyvärr fått bevittna allvarliga våldsdåd i skolmiljö och att barn och unga i skolåldern dras in i grov kriminalitet. Att skolan har en hög beredskap och ges verktyg för att stävja den här typen av skeenden är av yttersta vikt.

Jag välkomnar därför förslagen om att underlätta möjligheterna till informationsutbyte mellan skolan, socialtjänsten och de brottsbekämpande myndigheterna. Att myndigheter ges förutsättningar att samverka är ett viktigt verktyg i arbetet med att förhindra och förebygga att barn och unga blir offer för den organiserade brottsligheten. För att förhindra att barn far illa kan det finnas behov av uppgiftsutbyte även i situationer där den enskildes eller dennes vårdnadshavares samtycke inte föreligger.

Det är oerhört viktigt att författningsförslagen utformas för att undvika godtycklighet och rättsosäkerhet, så att enskildas tillit till skolan och i förlängningen till andra myndigheter inte undergrävs. Det är viktigt att såväl elever som vårdnadshavare känner tillit till socialtjänsten och skolan och dess personal. För många elever är skolan den plats där de känner störst trygghet och det ska den fortsätta få vara.

Stadsledningskontoret bedömer att förslagen kan komma att medföra en ökad arbetsbelastning och administration för flera av stadens nämnder. Det kommer att kräva utbildning, rutiner och nya arbetssätt för att säkerställa att uppgifter hanteras på korrekt sätt. Jag anser därmed i likhet med stadsledningskontoret att kommuner ska ersättas för dessa kostnader i enlighet med finansieringsprincipen.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets yttrande.

Stockholm den 23 april 2025

Emilia Bjuggren

Bilaga

Remiss - Betänkandet - Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov (SOU 2024:87), dnr KS 2025/136-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarrådet Christofer Fjellner (M) enligt följande.

Utredningen SOU 2024:87 visar att dagens sekretessregler ibland gör det svårt att dela viktig information i tid. Förvaltningen påpekar att vi måste balansera informationsdelning med integritetsskydd, vilket utredningen också tar hänsyn till. Det finns med andra ord tydliga begränsningar, alltså föreslås tydliga regler där information bara ska delas när det verkligen behövs, och när det finns en tydlig risk för brott.

Exempelvis Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning vill ha en tydligare definition av vad som menas med "konkreta omständigheter" för att undvika godtyckliga beslut. Det är en viktig poäng, men utredningen beskriver redan att information bara ska delas när det finns en klar och verklig risk. Det betyder att skolor och socialtjänst inte får dela information hur som helst, utan att det måste finnas en reell och väldokumenterad risk för kriminalitet. Förslagen innebär alltså inte en obegränsad eller godtycklig delning av information, utan behov av proportionalitet måste vägas in.

Förvaltningen oroar sig även för att elever kan bli stämplade om känsliga uppgifter följer med vid skolbyten. Men istället för att se det som en risk bör vi se fördelarna: om en elev redan har stöd i en skola, kan den nya skolan fortsätta hjälpa eleven utan onödiga avbrott. Detta skapar trygghet och en bättre skolgång för elever i riskzonen.

Utredningen betonar att syftet med denna förändring är att säkerställa trygghet och studiero, inte att negativt särbehandla individer. Stadsdelsförvaltningen håller med om att samverkan behövs men vill att sekretessbrytande regler används med försiktighet. Det är en rimlig synpunkt, men vi måste också se till att socialtjänst och skola faktiskt får den information de behöver. Annars kan viktiga insatser försenas eller utebli helt, vilket i värsta fall kan leda till att unga hamnar i kriminalitet. De föreslagna lagändringarna siktar mot att betona vikten av informationsutbyte endast när det finns tydliga brottsförebyggande skäl. Förvaltningen är också orolig för att unga kan tappa förtroendet för skola och socialtjänst om mer information delas. Men tydlig kommunikation och klara regler kan istället göra att fler unga får förtroende för skola och socialtjänst.

Om unga ser att skola och socialtjänst arbetar tillsammans för att ge dem rätt stöd, ökar snarare möjligheten att fler vågar söka hjälp istället för att avstå. När elever och familjer förstår varför information delas och hur den används för att hjälpa dem, kan det öka tryggheten istället för att minska den. Alltså transparens och tydliga riktlinjer för informationshantering kan stärka förtroendet, inte tvärtom.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Sophia Granswed Baat (alla M) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Regeringen tillsatte år 2022 Skolsäkerhetsutredningen med syftet att barn, elever, lärare, rektorer och annan personal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö. Utredningen hade från början inriktning mot att förebygga, förhindra och försvåra skolattacker. Genom tre tilläggsdirektiv utvidgades det ursprungliga syftet med olika frågeställningar som handlar om att motverka alla former av brott inom skolväsendet och i samhället. I föreliggande slutbetänkande *Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolan och socialtjänstens behov* föreslår utredaren ett flertal förslag som ökar uppgiftsflödet mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i syfte att förebygga och förhindra brottslig verksamhet.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Sammanfattningsvis innebär betänkandets förslag utökade möjligheter eller skyldigheter att lämna information om enskilda:

- från socialtjänsten till skolan (förslaget i 10 kap. 18 d § OSL)
- från Polismyndigheten och Säkerhetspolisen till skolan (förslaget i 35 kap. 10 e § OSL)
- mellan skolor (förslaget i 3 kap. 12 j § skollagen 2010:800)
- från skolan till socialtjänsten (förslaget i 23 kap. 6 b § OSL)
- från Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket till socialtjänsten och Statens institutionsstyrelse, SiS (förslaget i 35 kap. 10 c § OSL)

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	7
Arbetsmarknadsnämnden	9
Socialnämnden.....	10
Utbildningsnämnden.....	13
Farsta stadsdelsnämnd	16
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	16
Järva stadsdelsnämnd	18
Reservationer m.m.	20

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har tagit del av Utbildningsdepartementets remiss och svarar utifrån ett kommunalt perspektiv. Att Stockholm ska vara en trygg och säker stad är det övergripande målet för stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Det som framförs i betänkandet har främst koppling till kommunfullmäktiges mål 3.6 *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Stadsledningskontoret är positivt till förslagen om att underlätta möjligheterna till informationsutbyte mellan skolan, socialtjänsten och de brottsbekämpande myndigheterna. En effektiv och välfungerande myndighetssamverkan är ett viktigt verktyg i arbetet med att förhindra och förebygga att barn och unga blir offer för den organiserade brottsligheten. Den senaste tidens sprängdåd och de sätt genom vilka den organiserade brottsligheten rekryterar allt yngre utförare vittnar också om att det finns stora behov av samordnade sociala och brottsbekämpande insatser. Stadsledningskontoret menar att det kan finnas ett behov av informationsutbyte även i situationer där det saknas samtycke från individen och dess vårdnadshavare. Därutöver finns ett behov av samordning av de brottsförebyggande myndigheterna där skolan och socialtjänsten är viktiga samverkanspartners och där sekretessen inte hindrar myndigheterna att utbyta nödvändiga uppgifter och vidta effektiva samordnade insatser.

Stadsledningskontoret ser mycket positivt på förslaget att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket ges bättre möjligheter att lämna uppgifter om enskilda till socialtjänsten och SiS då förslaget kan komma att underlätta för socialtjänsten att tidigt fånga upp och ge stöd åt barn och unga på väg in i kriminalitet. Vidare ser stadsledningskontoret positivt på förslaget att Polismyndigheten ges möjlighet att lämna ut information till socialtjänsten i syfte att, utöver misstänkt terroristverksamhet, även förebygga annan brottslig verksamhet. En sådan förändring skulle troligen underlätta och effektivisera de redan etablerade samverkansforum mellan bland andra Polismyndighet och socialtjänst och bidra till att fler individer får ta del av sociala insatser.

För att samhället på ett effektivt sätt ska kunna möta brottslighetens utveckling är myndighetssamverkan mellan skola, socialtjänst och polis nödvändig. Stadsledningskontoret ställer därför sig bakom betänkandets förslag i stort, men vill lyfta behov av några juridiska förtydliganden.

Stadsledningskontoret menar att de sekretessbrytande bestämmelsernas utformning i föreliggande betänkande inte tydligt anger vilka uppgifter som får lämnas och i vilka situationer det kan ske. Stadsledningskontoret ser behov av att det förtydligas för att säkerställa en rättssäker tillämpning. Stadsledningskontoret menar vidare att förslagen i föreliggande betänkande inte är utformade i överensstämmelse med nu gällande uppdrag för skolan. I avsaknad av ett mer utrett och reglerat brottsförebyggande

uppgifter i skollagen (2010:800) är det av vikt att tydliggöra vilka uppgifter som skolan kan antas behöva i skolenhetens verksamhet för att förebygga eller förhindra att en elev kommer att utöva brottslig verksamhet eller utsättas för brott.

Stadsledningskontoret anser också att de sekretessbrytande förslagen om information från Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och socialtjänst till skolan behöver konkretiseras avseende var informationen ska dokumenteras i skolans verksamhet. Omfattningen av den personuppgiftsbehandling som kommer att ske till följd av förslagen påverkas av ett flertal faktorer som är okända. Stadsledningskontoret anser det nödvändigt att utredningen i större omfattning problematiserar frågan om överföring av sekretess mellan aktörerna, och vilka konsekvenser förslagen kan få. Stadsledningskontoret efterfrågar också en större tydlighet kring vilka uppgifter som skolan väntas lämna ut och hur nya uppgifter som lämnas till skolan ska hanteras.

Stadsledningskontoret ser positivt på att huvudregeln för informationsdelning även framöver främst ska ske med individens samtycke och att informationsdelning utan samtycke blir aktuellt först när möjligheten att lämna uppgifterna med den enskildes samtycke är uttömt. Stadsledningskontoret efterfrågar en fördjupad diskussion om vilka yrkesroller/yrkeskategorier som ska ta emot och lämna information. Utan tydlighet i författningsförslagen och dess tillämpning föreligger en risk för godtycklighet och rättsosäkerhet, vilket kan påverka medborgares tillit till skolan och i förlängningen till andra myndigheter. Det är viktigt att förtroende för socialtjänsten och skolan inte undergrävs och att enskilda känner tillit till dessa myndigheter och dess personal. Förslagen kan också innebära en risk för att enskilda kan bli mindre benägna att dela med sig av känslig information.

Förslagen i betänkandet innebär att uppgifter från vissa myndigheter kan lämnas till socialtjänsten i vissa fall. Där kan särskilt framhållas att det idag inte finns någon skyldighet för socialtjänsten att agera när det inkommer uppgifter om oro gällande brottslig verksamhet för en vuxen person över 20 år när denne inte har en pågående aktualitet hos socialtjänsten. Handläggningen av vuxna individer över 20 år bygger på samtycke och frivillighet oavsett problematik och socialtjänsten saknar idag utrymme att agera som på det sätt vid en orosanmälan för barn och unga. Det kan således innebära att de uppgifter som en myndighet lämnar till socialtjänsten med stöd av bestämmelserna i förslaget inte föranleder någon åtgärd. Genom propositionen *En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (2024/25:89) föreslås en bestämmelse där socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet. Bestämmelsen ska tydliggöra att socialnämnden har ett brottsförebyggande ansvar utöver det generella förebyggande ansvaret. Av författningskommentarerna framgår bland annat socialnämnden genom olika insatser ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet. Det är dock inte fråga om en bestämmelse som ger socialtjänsten uppgift att även när det gäller vuxna agera på det sätt som görs vid en orosanmälan för barn och unga.

När det gäller den föreslagna regleringen av socialtjänstens uppgiftslämnande till skolan innebär den att socialtjänsten ges möjlighet att lämna information i

brottsförebyggande syfte till skolan. Liknande bestämmelse finns idag för uppgiftslämnande från socialtjänsten till Polismyndigheten. Bestämmelsen är underutnyttjad och bedömningen är att omfattande informationsinsatser krävs för att medvetandegöra och öka tillämpningen. Desamma torde gälla den föreslagna bestämmelsen om ökat uppgiftslämnande till skolan.

Utredningen anger att förslagen i föreliggande betänkande inte leder till ett ökat resursbehov för skola och socialtjänst. Stadsledningskontoret bedömer att förslagen kan komma att medföra en ökad arbetsbelastning och administration för flera av stadens nämnder. Det kommer att kräva utbildning, rutiner och nya arbetssätt för att säkerställa att uppgifter hanteras på korrekt sätt. Stadsledningskontoret anser därför att kommuner i enlighet med finansieringsprincipen ska ersättas.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 mars 2025 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att omedelbart justera paragrafen

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen menar att det kan finnas fog för att ett utökat uppgiftsutbyte mellan skola och socialtjänst respektive Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, i syfte att förebygga och förhindra brottslighet.

Det finns samtidigt risker med ett utökat uppgiftsflöde. Förslagen innebär en utökad uppgiftshantering för skolor, vilket kan vara resurskrävande. Ytterligare en risk är att individen kan vara mindre benägen att dela med sig av känslig information om hen vet att denna kan komma att spridas till fler instanser. Risken torde vara störst inom socialtjänsten, vars arbetssätt i hög grad bygger på samarbete och samtycke med individen. Denna risk kan dock även komma till uttryck i den kommunala vuxenutbildningen, som är en frivillig skolform där den absoluta majoriteten av deltagarna är vuxna personer. För att vuxenutbildningen ska kunna lyckas på bästa sätt med sitt utbildande uppdrag, ofta till målgrupper som står långt ifrån arbetsmarknaden och kan ha olika typer av utmaningar i livet - exempelvis en önskan om att lämna en kriminell bakgrund - krävs att utbildningen inte i första hand upplevs som kontrollerande utan snarare som inriktad på tillgänglighet och samarbete och en önskan om att individen ska lyckas.

Skolans huvuduppgift är inte att förebygga eller förhindra brott. Även om det självklart är en nödvändig uppgift för alla samhällseliga instanser kan det vara svårt att bedöma för enskilda lärare och rektorer vilka uppgifter som är relevanta för att förebygga eller förhindra brott och som därmed ska kunna lämnas till socialtjänsten. På samma sätt kan det vara svårt att bedöma hur uppgifter som lämnas till skolan från

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller socialtjänsten i syfte att förhindra brottslighet ska hanteras på skolan. Det kan inte heller uteslutas att ett ökat uppgiftsflöde, tillsammans med annan ny eller kommande lagstiftning som ger skolan ett större ansvar i arbetet med att förhindra brott, skapar en implicit förväntan på att skolan ska spela en roll som tidigare tydligare vilat på de brottsbekämpande myndigheterna.

Arbetsmarknadsförvaltningen utesluter inte att angelägenheten vad gäller att minska brottsligheten i samhället innebär att förslagen i utredningen ändå är motiverade, men hade önskat en utförligare beskrivning av vilka konsekvenser förslagen kan få. Det är också angeläget med en större tydlighet kring vilka typer av uppgifter som skolan ska lämna ut och hur nya uppgifter som lämnas till skolan ska hanteras.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 mars 2025 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar remissen.

Reservation av Tapani Juntunen (SD), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Betänkandet *Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov* är en del av det större arbete regeringen initierat vad gäller frågan om uppgiftsutbyte mellan myndigheter i syfte att förhindra eller förebygga brottslighet. Tidigare har bland annat betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen*. En ny huvudregel (SOU 2023:69), som legat till grund för lagrådsremissen *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen*. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Förvaltningen bedömer att betänkandet innehåller rimliga övervägningar och genomlyser de olika verksamheternas förutsättningar. Det är tvivelsutan så att effektiv och välfungerande myndighetssamverkan är ett viktigt verktyg i arbetet med att förhindra och förebygga att barn och unga blir offer för den organiserade brottslighetens metoder och tillvägagångssätt. Den senaste tidens sprängdåd och de sätt genom vilka den organiserade brottsligheten rekryterar allt yngre utförare vittnar också om att det finns stora behov av samordnade sociala och brottsbekämpande insatser.

Polismyndigheten beskriver till exempel att unga i allt större utsträckning kommit att rekryteras viralt på olika plattformar och att en radikaliseringsprocess, genom utpressning, hot och smicker kan gå mycket fort. Barn så unga som 12 – 13 tar självmant på sig uppdrag att utföra sprängdåd och våldsbrott, att hantera droger och förvara vapen åt äldre kriminella. För dessa barn kan följderna av sådana handlingar bli mycket allvarliga och de förmår inte alltid se att deras agerande riskerar att utsätta

både dem själva och deras familjer för hot, trakasserier och utpressning. Andra barn kan tvingas eller hotas till att utföra uppdrag åt kriminella organisationer.

För att samhället på ett effektivt sätt ska kunna möta denna utveckling är myndighetssamverkan mellan skola, socialtjänst och polis nödvändig. Förvaltningen ställer sig därför bakom betänkandets förslag i stort men kommer nedan belysa vissa aspekter samt sätta in förslagen i en större kontext.

Den föreslagna regleringen av socialtjänstens uppgiftslämnande till skolan enligt 10 kap. 18 d § OSL innebär att socialtjänsten ges förutsättningar att lämna information i brottsförebyggande syfte till den skolenhet som en elev tillhör. Förvaltningen bedömer att sådan uppgiftslämning kan vara nödvändig i vissa fall men vill påminna om underutnyttjandet av den liknande bestämmelsen i 10 kap. 18 a § OSL om uppgiftslämning i brottsförebyggande syfte till Polismyndigheten. Även om det finns förslaget i betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (SOU 2023:6)* att vissa rekvisit i 10 kap. 18 § a OSL ska bytas ut för att förenkla användningen, erfar förvaltningen att det fortsatt kommer krävas omfattande informationsinsatser för att göra socialsekreterare medvetna om regleringen och vid vilka tillfällen den är tillämplig. Detsamma borde rimligen gälla även den nu föreslagna bestämmelsen om ökat uppgiftslämnande till skolan. Informationsinsatser syftar också till att minimera riskerna för att en reglering som den nu föreslagna ska missgynna vissa grupper av barn och unga utifrån kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Det är viktigt att de konkreta omständigheter som betänkandet tar upp och som ska föregå uppgiftsutlämnandet från socialtjänstens till skolan gäller alla barn och unga lika.

Förvaltningen är positiv till förslaget om ökad uppgiftslämning i brottsförebyggande syfte mellan skolor när elever byter skola. I dagsläget erfar förvaltningen att det finns uppenbara brister i skoldokumentationen och överföringen av densamma. Detta gäller inte minst gruppen placerade barn och unga för vilka socialtjänsten är ansvarig när det kommer till skolbyte och överföring av information. Eftersom barn i dygnsvård är en av samhällets med utsatta grupper är det centralt att i samband med placering snabbt få till stånd en fungerande skolgång. Information om eventuella hotbilder och om eleven misstänks vara involverad i någon form av kriminalitet kan då vara nödvändig för de mottagande skolorna och underlätta för dem att utforma och tillhandahålla adekvat stöd. Stockholms stad har inom ramen för projektet Skolsamordnare för placerade barn och unga - ett projekt som kommer permanentas och spridas i hela staden under 2025 - uppmärksammat att överföringen av dokumentation rörande elevers skolsituation och kunskapsnivå inte alltid fungerar när barn placeras eller omplaceras och byter skola. Visserligen finns en etablerad modell i

form av SAMS¹ som stadgar ansvarsområdena för respektive aktör, men trots detta brister ofta överlämningen och viktig information kan saknas. Förvaltningen är av uppfattningen att skolans uppdrag skulle underlättas om även information i brottsförebyggande syfte kunde delas vid skolbyten och att detta kunde vara ett incitament för skolorna att i större utsträckning överföra övrig skoldokumentation.

Förvaltningen ser positivt på förslaget att i en separat bestämmelse reglera skolans uppgiftslämning till socialtjänsten i brottsförebyggande syfte. Bestämmelsen som föreslås vara åldersneutral och inte inverka på skolans anmälningsskyldighet enligt 14 kap. 1 § SoL kommer i praktiken innebära att uppgiftslämningen från skolan till socialtjänsten regleras för personer över 18 år när en elev har kopplingar till eller på annat sätt misstänks vara involverad i kriminalitet. Förvaltningen ställer sig bakom förslaget - framförallt eftersom socialtjänsten har ett långtgående ansvar för unga som fyllt 18 men inte 21 år och kommunernas möjligheter att erbjuda stöd är beroende av information från övriga samhället. Förvaltningen menar dock att det är olyckligt att enbart brottsförebyggande information inkluderas i uppgiftslämnandet. Genom en sådan snäv avgränsning utelämnas det stora flertalet unga individer som av andra anledningar kan behöva socialtjänstens stöd men för vilka en tydlig reglering saknas. Hit hör bland annat unga med psykosociala problem, svåra hemförhållande eller annan social utsatthet.

Gällande förslaget att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket ska ges bättre möjligheter att lämna uppgifter om enskilda till socialtjänsten och SiS menar förvaltningen att en sådan förändring kommer underlätta för socialtjänsten att tidigt fånga upp och ge stöd åt barn och unga på väg in i kriminalitet. Förvaltningen instämmer med betänkandet att regleringen i 35 kap. 10 c § OSL bör ändras så att Polismyndigheten kan lämna ut information till socialtjänsten i syfte att, utöver misstänkt terroristverksamhet, även förebygga annan brottslig verksamhet. En sådan förändring skulle troligen underlätta och effektivisera de redan etablerade samverkansforumen mellan bland andra Polismyndighet och socialtjänst och bidra till att fler barn och unga kunde få del av sociala insatser. Förvaltningen vill dock påtala att även Kriminalvården har behov av uppgifter från Polismyndigheten i brottsförebyggande syfte. Detta eftersom Kriminalvården utgör en viktig del av den myndighetssamverkan som krävs för att hjälpa individer ur kriminalitet och även med största sannolikhet kommer överta ansvaret från SiS vad gäller de barn och unga som från och med 2026 döms till frihetsberövande påföljder.

Förvaltningen vill också påtala att även om förslagen i betänkandet synes rimliga behöver de bedömas tillsammans med de övriga utredningar och betänkanden vilka

¹Samverkan för socialtjänst och skola (SAMS) är ett stöd för de inom socialtjänsten och skolan, som i det praktiska arbetet, ska samverka för att placerade barn och unga ska få en kontinuerlig skolgång när placeringen innebär skolbyte. Modellen är framtagen av Specialpedagogiska myndigheten, Skolverket och Socialstyrelsen. Det övergripande syftet är att säkerställa skolgången.

behandlar möjligheterna till uppgiftslämnande myndigheter emellan. Socialtjänstens sekretesslagstiftning är ett ramverk som reglerar mycket av myndighetens arbete och det vore olyckligt om regeringen genom en alltför långtgående uppluckring av sekretesslagstiftningen skadade tilliten och försvårade för socialtjänstens medarbetare att nå ut till och skapa förtroende hos allmänheten. Sekretessen som ofta är en förutsättning för att klienter ska våga prata om svåra problem, om utsatthet och om tillkortakommanden i det egna livet är central för socialtjänstens arbete och förvaltningen bedömer att risken inte är obetydlig för att de förslag om sekretesslättnader som presenterats i utredningar och betänkanden sedan 2022 kan leda till att förtroendet för socialtjänstens arbete och tillförlitlighet kan komma att påverkas.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 mars 2025 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

En god skolanknytning är en väsentlig skyddsfaktor mot framtida kriminalitet. Alla åtgärder på individnivå som skolan kan vidta för att främja en god skolanknytning är således av betydelse för samhällets brottsförebyggande arbete, även om åtgärderna i skolkontexten inte är motiverade av ett uttalat syfte att förebygga brottslighet.

Det finns, menar förvaltningen, exempel på många uppgifter inom socialtjänsten, polisen eller säkerhetspolisen som kan vara viktiga för skolan att känna till för att myndigheterna gemensamt ska kunna stödja elever och de brottsförebyggande myndigheterna ska kunna sätta in effektiva åtgärder. Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslag som innebär att myndigheter enklare kan samverka kring barn som riskerar att fara illa. Förvaltningen står bakom att det generellt finns ett särskilt behov av uppgiftsutbyte även i situationer där den enskildes eller dennes vårdnadshavares samtycke inte föreligger. Förvaltningen ser vidare ett behov av samordning av de brottsförebyggande myndigheterna där skolan är en viktig samarbetspart och där sekretessen inte hindrar myndigheterna att ha en holistisk syn på barnets situation och vidta effektiva samordnade insatser.

Skolans uppdrag och ansvar

Vad gäller elever som befinner sig i riskzonen för eller är aktiva i kriminalitet, alternativt riskerar att bli utsatta för brott specifikt vill förvaltningen dock poängtera att skolans uppdrag primärt inte är att förebygga brott. Skolans arbete har brottsförebyggande effekter, men skolans syfte och grunduppdrag är att ge eleverna möjlighet att nå målen med utbildningen, inhämta kunskaper och få betyg för ett

fortsatt studie- och yrkesliv. Skolan ska arbeta mot kränkande behandling och för elevers trygghet och studiero. Om skolan får kännedom om att en elev är involverad i kriminalitet är skolan i stort behov av samhandling med socialtjänst och polis för att komma tillrätta med situationen eftersom skolan saknar befogenheter, rättsliga möjligheter och mandat att utföra uppgifter som sträcker sig utanför skolan. Skolans åtgärder kan handla om att på olika sätt stödja eleven i skolsituationen och därigenom främja en god skolanknytning. Syftet med skolans åtgärder kan vara att minska den negativa effekten av de riskfaktorer som föreligger och att undvika den ytterligare problematik som kan följa av skolfrånvaro eller andra skolrelaterade problem.

Centralt för skolans ansvar är naturligtvis generella åtgärder som syftar till att förebygga säkerhetsrisker, otrygghet eller kränkande behandling i skolmiljön. På det sättet har skolan ett ansvar att vidta åtgärder när det i ett konkret fall finns risker för elevers säkerhet. Skolan är utifrån en säkerhetsaspekt angelägen om att från andra myndigheter känna till om det till exempel pågår narkotikaförsäljning på skolans område, det finns hotbilder mot enskilda elever, konflikter mellan elever som har anknytning till rivaliserande kriminella grupperingar och liknande. Av utredningen framgår att ökat uppgiftsutbyte ligger i linje med skolornas arbetsmiljöansvar för säkra och trygga skolmiljöer. Utbildningsförvaltningen har för detta ändamål tagit fram ett stödmaterial som riktar sig till alla anställda på stadens skolor. Stöd materialet fokuserar framför allt på hur skolan ska hantera hotfulla och våldsamma situationer. Genom utredningens förslag får skolorna dessutom en ökad möjlighet, att på ett tidigt stadium, hitta barn och unga som riskerar att dras in i kriminalitet.

Lämna uppgift om enskild – sekretessbrytande bestämmelse

Förvaltningen anser mot bakgrund av föreslagna sekretessbrytande bestämmelser som inte hindrar att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller socialtjänsten lämnar uppgift om en enskild till en skolenhet, inte behöver villkoras med att *skolan behöver informationen för att förhindra brott*. Det räcker med att *information kan behövas för att förhindra brott*. Vem som förhindrar brott är i sammanhanget mindre viktigt, det kan vara genom ett samarbete mellan socialtjänst, skola och de brottsförebyggande myndigheterna utifrån de befogenheter som står parterna till förfogande. Förvaltningen anser att förslaget annars riskerar att skapa en förskjutning av vem som har det brottsförebyggande ansvaret, utredningen poängterar att tanken inte är att skolan ska få ett nytt eller utvidgat uppdrag. Mot bakgrund av det är det viktigt att förtydliga ovan nämnda bestämmelser.

Behandling av personuppgifter

Förvaltningen anser vidare att de sekretessbrytande förslagen om information från polis, säkerhetspolis och socialtjänst till skolan saknar konkreta åtgärder kring var informationen ska dokumenteras i skolans verksamhet. Omfattningen av den personuppgiftsbehandling som kommer att ske till följd av förslagen påverkas av ett flertal faktorer som är okända. I vissa fall kommer det att vara nödvändigt för

socialtjänsten, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att lämna ut känsliga personuppgifter till skolan. Om skolan får information om att en elev visat tecken på radikalisering kommer det normalt att innefatta uppgifter som avslöjar en politisk åsikt eller en religiös övertygelse. Uppgifter om att en elev har en problematik kring kriminalitet eller missbruk kan innefatta uppgifter om dennes psykiska och/eller fysiska hälsa. Även andra uppgifter om fysisk hälsa, till exempel skador till följd av en misshandel, kan komma att behandlas om uppgifter om misstänkta brott eller incidenter överlämnas. Information om sexualbrott kan innefatta uppgifter om en persons sexualliv eller sexuella läggning.

Av förslaget framgår att det i särskilda situationer kan finnas skäl för Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen att också lämna uppgifter om utomstående personer – om dessa bedöms agera på ett sådant sätt att det hotar säkerheten i skolan. Det kan till exempel vara fråga om tidigare elever vid skolan som uttryckt hot, eller vuxna personer som aktivt försöker rekrytera elever vid skolan till kriminella grupperingar. Huruvida uppgifter som behandlas av skolan i syfte att garantera säkerheten och tryggheten i skolmiljön kan anses hänförliga till den särskilda elevstödande verksamheten i övrigt är emellertid inte klart. Något klagande avseende dokumentation i denna fråga finns inte. Förvaltningen anser att det är nödvändigt att ta hänsyn till det ansvar kring dokumentationen som faller på skolan i och med lagförslagen, det finns en del frågetecken kring hur skolan förväntas dokumentera inkomna uppgifter.

Huvudregeln för informationsdelning

Utbildningsförvaltningen välkomnar att huvudregeln för informationsdelning i möjligaste mån ska ske med den berörde individens samtycke och att informationsdelning utan samtycke kan bli aktuellt först när möjligheten att lämna uppgifterna med den enskildes samtycke är uttömt. Förvaltningen hade gärna sett en fördjupad diskussion om vilka yrkesroller/yrkeskategorier på skolan som ska ta emot och lämna information. Utan tydlighet och riktlinjer finns risk för att informationsdelning kan ske på sätt och till personer som inte kan använda informationen adekvat, vilket kan påverka medborgares tillit till skolan och myndigheter. Det är viktigt att förtroendet för skolan inte undergrävs och att elever och deras vårdnadshavare känner tillit till skolans personal. Samtidigt är det av vikt att alla aktörer som har potential att bidra till att vända en negativ utveckling hos ett barn också får förutsättningar för det.

Avslutningsvis anser förvaltningen att det av förslagen läggs en stor tonvikt vid informationsöverföringen, det bör understrykas att vilka åtgärder som förväntas vidtas av aktörerna i och med informationsdelningen är en minst lika viktig del av arbetet liksom att det brottsförebyggande arbetet bygger på kunskap om den lokala problembilden. Ett ökat uppgiftsutbyte kan hjälpa skolorna att dels identifiera eventuella brott- och trygghetsproblem i den lokala skolmiljön, dels välja vilka åtgärder som behöver vidtas. Skolorna har idag tillgång till en variation av olika

säkerhetshöjande åtgärder som bland annat trygghetskameror, inpasseringssystem och narkotikasök med hund. Valet av insatser ska grundas på aktuell situation på varje enskild skola och vara noggrant avvägd i förhållande till ändamålet.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 mars 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet.

Särskilt uttalande av Olof Peterson m.fl. (alla M) och Rikard Werge (L) och Olle Eriksson (C), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget om att skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter ska ges möjlighet att utbyta uppgifter om barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt i syfte att ge tidiga insatser anser förvaltningen går i linje med ny socialtjänstlag som träder ikraft den 1 juli 2025.

Däremot betonar förvaltningen att det inför eventuellt utlämnande av uppgifter behöver göras en individuell bedömning om uppgiften som är tänkt att lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Socialtjänsten behöver även göra en bedömning kring mottagande aktörers behov av uppgifter för att förebygga och förhindra brottslighet då detta enligt förslaget ska styra om uppgiftslämnande ska ske, vilket kan vara en utmaning.

Förvaltningen vill även poängtera att samtycke till informationsdelning mellan skola, socialtjänst och Polismyndigheten ska fortsätta eftersträvas, främst vid samverkan kring en enskild person. Däremot bryter förslaget mot nuvarande sekretess som socialtjänsten har och det skulle då vara av största vikt att barn och unga och deras vårdnadshavare får vetskap om de fall när informationsdelning utan deras samtycke kan komma bli aktuellt. Berörda behöver även informeras när så sker för att tillit och förtroende till socialtjänsten inte ska minska och socialtjänstens uppdrag försvåra.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 mars 2025 följande.

1. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd antar yttrandet som svar på Remiss Betänkandet - Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Michaela Hollis (KD), Aras Amin m.fl. (alla M) och Fatima Nur (L), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser både fördelar och utmaningar med de föreslagna författningsförslagen. En balans måste upprätthållas mellan behovet av stärkt informationsutbyte och skyddet av den enskilde individens integritet. Förvaltningen instämmer i behovet av ökad samverkan för att skydda unga i riskzon för kriminalitet, vilket bland annat kan möjliggöras genom utökade möjligheter till uppgiftsutbyte mellan relevanta aktörer. Samtidigt vill förvaltningen betona vikten av väl avvägda bedömningar vid informationsutbyte.

Socialtjänsten är en central aktör i det brottsförebyggande arbetet, men forskning och praxis visar att en helhetssyn kräver välfungerande samverkan. Insatser som sociala insatsgrupper (SIG), föräldraskapsstöd och tidiga samordnade insatser bygger på samverkan mellan olika aktörer. En etablerad modell som under året ska implementeras i Hässelby-Vällingby är SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid), som identifierar och stödjer barn och unga i riskzon. Ett effektivt brottsförebyggande arbete förutsätter en integrerad samverkan mellan olika samhällsaktörer och att nuvarande samverkansformer stärks och utvecklas.

I betänkandet adresseras viktiga aspekter att beakta, särskilt avseende de risker som kan följa av de föreslagna förändringarna. De förslag som anförs framstår som väl genomarbetade och balanserar behovet av informationsutbyte med rättssäkerhet och integritetsskydd.

Bland de föreslagna ändringarna föreslås att socialtjänsten, enligt 10 kap. 18 d § OSL, ska kunna dela uppgifter med skolan om det finns konkreta omständigheter som indikerar att en elev riskerar att begå eller utsättas för brott. Förvaltningen anser att det behövs en tydlig definition av "konkreta omständigheter" för att undvika godtyckliga bedömningar. Utökade möjligheter för socialtjänsten att ta del av uppgifter kan förbättra arbetet med tidiga insatser för barn och unga. Samtidigt måste integritetsskyddet säkerställas. På samma sätt kan den del av förslaget som avser att skolor ska kunna dela mer information vid skolbyten bidra till trygghet och kontinuitet i stödinsatser, men informationsöverföringen måste alltid ske med försiktighet. Det finns en risk att elever stigmatiseras och att integritetsskyddet undermineras om känsliga uppgifter delas rutinmässigt.

I betänkandet lyfts behovet av att skolan ska kunna lämna ut relevanta uppgifter till socialtjänsten, även i situationer där oron inte nödvändigtvis föranleder en orosanmälan enligt 14 kap. 1 § SoL. Förslaget är åldersneutralt och syftar till att möjliggöra informationsutbyte även för elever över 18 år, där socialtjänsten fortsatt har ett ansvar. Förvaltningen ser positivt på möjligheten att skolan får lämna uppgifter till socialtjänsten även utan en formell orosanmälan. Att författningsförslaget är åldersneutralt och inkluderar unga över 18 år i detta informationsutbyte kan stärka det

brottsförebyggande arbetet. Socialtjänstens ansvar kvarstår även efter 18-årsdagen, och stödande insatser enligt socialtjänstlagen är inte åldersbegränsade. Samtidigt finns en risk att ökat informationsutbyte minskar tilliten till berörda aktörer. Om unga känner osäkerhet kring vilken information som delas riskerar det att medföra att de som behöver stöd avstår från att söka det. Tydliga riktlinjer för informationshantering och transparens i kommunikationen är därför nödvändiga. Förvaltningen ser det som positivt att förslaget betonar att medgivande till informationsdelning och utbyte av sekretesseftergift ska eftersträvas.

Förvaltningen är positiv till förslagen om utökade möjligheter för socialtjänsten att ta del av uppgifter från Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och skolan, då dessa kan vara av betydelse för socialtjänstens bedömning av behov och insatser för enskilda. Samtidigt betonar förvaltningen vikten av att informationsdelning sker restriktivt och endast när det finns ett tydligt syfte och behov, för att värna den enskildes integritet och undvika onödig uppgiftsöverföring.

Förvaltningen förespråkar att definitioner och tillämpningsregler bör kommuniceras grundligt vid implementering av ändringarna, för att minimera risken för godtycklig tillämpning. En alltför långtgående tillämpning av sekretessbrytande regler kan innebära en ökad risk för integritetsintrång. De föreslagna lagändringarna innebär även utökad behandling av personuppgifter, vilket kräver noggrann hantering för att säkerställa rättssäkerhet. Proportionalitetsprincipen bör vara vägledande, särskilt när det gäller barn och unga. Informationsdelning måste föregås av riskbedömningar och hänsyn tas till Barnkonventionens bestämmelser om barns rätt till integritet och skydd mot godtyckliga ingrepp.

Förslagen kan medföra ökade krav på både skola och socialtjänst vad gäller sekretessprövningar och dokumentation, varpå förvaltningen förespråkar att resurser och kompetensutveckling behöver säkerställas för att möjliggöra en rättssäker implementering.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 mars 2025 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan socialtjänst, skola och andra brottsförebyggande myndigheter går i linje med en ny socialtjänstlag som träder ikraft den 1 juli 2025. Samverkan som arbetssätt kan bidra till en tydligare gränsdragning av ansvar och roller mellan skola, polis och socialtjänst, där informationsdelning kan effektivisera myndigheternas arbete både internt och externt. Förvaltningen ser det som viktigt att barn och unga får sina behov tillgodosedda samt att åtgärder vidtas för att förhindra en negativ utveckling.

Samverkan mellan aktörer bör fortsätta att upprätthållas, även med ökad möjlighet till informationsutlämnande. Det är också viktigt att samverkande aktörer kan identifiera oro kring en individ i tid och vid behov göra en orosanmälan till socialtjänsten.

Förvaltningen identifierar potentiella fördelar med att förbättra möjligheterna för informationsutbyte mellan socialtjänsten och skolan. Det kan förekomma information hos socialtjänsten som kan vara av betydelse för skolan att erhålla för att kunna ge adekvat stöd till eleven och vidta lämpliga åtgärder inom ramen för elevhälsoarbetet, i syfte att främja trygghet och studiero i skolmiljön. Förvaltningen bedömer att en fullföljd skolgång kan ha en viss inverkan på förebyggandet av kriminalitet och att de insatser skolan vidtar för att stödja elevens skolsituation kan utgöra en integrerad del av det brottsförebyggande arbetet.

Förvaltningen påpekar att socialtjänstens arbete ofta bygger på förtroendefulla och tillitsfulla relationer med barn, unga och deras vårdnadshavare, där samtycke är en central del. Ett utökat informationsutbyte kan påverka förtroendet för socialtjänsten. Det är viktigt att noggrant överväga de situationer där det kan finnas skäl att göra undantag från den grundläggande principen om att sekretessbrytande åtgärder normalt sker med samtycke från individen. Bedömningen av när information bör delas bör göras av socialtjänsten, med hänsyn till vad som kan anses vara nödvändigt i ett brottsförebyggande syfte. Socialtjänsten ska göra en intresseavvägning och endast lämna ut uppgifter om det finns omständigheter som tyder på en risk för brottslighet, samt om det bedöms att intresset av att lämna ut uppgifterna väger tyngre än de intressen som sekretesslagstiftningen syftar till att skydda.

Förvaltningen framhåller även att samtycke även fortsättningsvis bör eftersträvas vid samverkan kring enskild individ, informationsdelning bör endast ske när det är nödvändigt och med hänsyn till barnets integritet. Berörda behöver informeras vid informationsdelning för att tillit och förtroende till socialtjänsten inte ska minska och socialtjänstens uppdrag inte ska försvåras

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Tapani Juntunen (SD)

1. att socialnämnden avslår förvaltningens svar på remissen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna menar att den stora faran just nu inte är att uppluckrad sekretess kommer leda till att allmänhetens tillit sjunker. Utan den stora faran är att allmänhetens förtroende och tillit kommer sjunka om inte det offentliga presterar bättre avseende att stävja kriminalitet, och upprätta den faktiska och upplevda tryggheten. Uppluckrad sekretess tror vi är rätt väg framåt för att förvaltningar och myndigheter ska kunna arbeta mer effektivt. Uppluckrad sekretess är ett sätt att ge fler engagerade i det brottförebyggande arbetet ett mer korrekt underlag för att kunna fatta korrekta beslut. Samverkan lyfts ofta fram som lösningen på kriminalitet och otrygghet, men samverkan blir uddlös om den sedermera hindras av sekretess. Det krävs fler politiska initiativ gällande uppluckrad sekretess för att möjliggöra att just samverkan blir mer effektiv mellan förvaltningar och myndigheter.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Olof Peterson m.fl. (alla M) och Rikard Werge (L) och Olle Eriksson (C)

Remissen till Farsta stadsdel behandlar SOU-betänkandet för att skapa förutsättningar för ökat uppgiftsbyte i det brottförebyggande arbetet för skolan och socialtjänstens behov.

Liberalerna, Moderaterna och Centerpartiet välkomnar förvaltningens svar som är väldigt bra och träffsäkert. Vi instämmer med förvaltningen att vi måste värna sekretessen bland annat från socialtjänsten till skolan, från Polismyndigheten och Säkerhetspolisen till skolan, mellan skolor vid skolbyte, från skolan till socialtjänsten, från Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket till socialtjänsten och SiS.

Individuell prövning krävs för att väga sekretessintresset mot behovet av att kunna förebygga brott. Sekretess ska dock enligt SOU kunna brytas för att lämna ut uppgifter om elever som är i riskzonen för att begå brott eller utsättas för brott. Det är samtidigt enligt Farsta stadsdelsförvaltning också viktigt att skapa förutsättningar för fortsatt informationsdelning med samtycke vilket bör eftersträvas i framtiden. Detta för att inte skada socialtjänstens förtroende i vårt samhälle.

SOU-utredningen syftar till att skapa förutsättningar för tidiga insatser till barn och unga i riskzon för ogynnsam utveckling och det går i linje med den nya socialtjänstlagen 2025. De 419 sidorna i betänkandet är vad utredaren kommit fram

till. Liberalerna, Moderaterna och Centerpartiet är väldigt positiva och nöjda med ett bra remissvar från Farsta stadsdelsförvaltning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Michaela Hollis (KD), Aras Amin m.fl. (alla M) och Fatima Nur (L)

Utredningen SOU 2024:87 visar att dagens sekretessregler ibland gör det svårt att dela viktig information i tid. Förvaltningen påpekar att vi måste balansera informationsdelning med integritetsskydd, vilket utredningen också tar hänsyn till. Det finns med andra ord tydliga begränsningar, alltså föreslås tydliga regler där information bara ska delas när det verkligen behövs, och när det finns en tydlig risk för brott.

Förvaltningen vill ha en tydligare definition av vad som menas med "konkreta omständigheter" för att undvika godtyckliga beslut. Det är en viktig poäng, men utredningen beskriver redan att information bara ska delas när det finns en klar och verklig risk. Det betyder att skolor och socialtjänst inte får dela information hur som helst, utan att det måste finnas en reell och väldokumenterad risk för kriminalitet. Förslagen innebär alltså inte en obegränsad eller godtycklig delning av information, utan behov av proportionalitet måste vägas in.

Förvaltningen oroar sig för att elever kan bli stämplade om känsliga uppgifter följer med vid skolbyten. Men istället för att se det som en risk bör vi se fördelarna: om en elev redan har stöd i en skola, kan den nya skolan fortsätta hjälpa eleven utan onödiga avbrott. Detta skapar trygghet och en bättre skolgång för elever i riskzonen.

Utredningen betonar att syftet med denna förändring är att säkerställa trygghet och studiero, inte att negativt särbehandla individer. Förvaltningen håller med om att samverkan behövs men vill att sekretessbrytande regler används med försiktighet. Det är en rimlig synpunkt, men vi måste också se till att socialtjänst och skola faktiskt får den information de behöver. Annars kan viktiga insatser försenas eller utebli helt, vilket i värsta fall kan leda till att unga hamnar i kriminalitet. De föreslagna lagändringarna siktar mot att betona vikten av informationsutbyte endast när det finns tydliga brottsförebyggande skäl. Förvaltningen är orolig för att unga kan tappa förtroendet för skola och socialtjänst om mer information delas. Men tydlig kommunikation och klara regler kan istället göra att fler unga får förtroende för skola och socialtjänst.

Om unga ser att skola och socialtjänst arbetar tillsammans för att ge dem rätt stöd, ökar snarare möjligheten att fler vågar söka hjälp istället för att avstå. När elever och familjer förstår varför information delas och hur den används för att hjälpa dem, kan det öka tryggheten istället för att minska den. Alltså transparens och tydliga riktlinjer för informationshantering kan stärka förtroendet, inte tvärtom.